

Gáspár Ferenc

„...elpusztítani sohasem?”

„Csak néha tudok írni, amikor visszaküldik az agyamat a központból, de ez elég arra, hogy azokat a jelentéktelen apróságokat dokumentáljam, amik a legutóbbi időkhöz velünk megtörténtek. Majdnem azt írtam: velem, s talán ez szabatosabb kifejezés lett volna, ha egyáltalán számít majd még az, hogy szabatosság. Bár, feltehetően nem értelmetlen dolog, amit csinálok, egy szép napon talán lesz olyan humanoid, aki kíváncsi arra, hogy mi is történt tulajdonképpen.

A lényeg, hogy Budapesten élek 2058-ban, és még csak százegy esztendő vagyok, igazán fiatalnak mondható. Még szerencse, hogy a 2038-ik évi alakomat kaptam meg, így nem vagyok összetéveszthető a fordulat éve után születettekkel, akikre mostanáig vadásztunk.

Mára alig maradt belőlük. Néha fel-feltűnik egy-két huszonéves, de őket elég hamar elkapják. Sterilizálják valamennyit, akárcsak engem is egykor.”

Egy hideg téli napon 2058-ban két robot ült a Varsó–Pétervári vonaton. A vonat *teljes gőzzel* száguldott a főváros felé. Miskin herceg és Rogozsin beszélgettek. Pontosabban az ő alakjukat felöltő robotok. Az igazi Miskin és az igazi Rogozsin nem tudta, hogy a vonat sohasem fog megérkezni, vagy ha mégis, akkor az egy másik dimenzióban, egy másik galaxisban történik majd. A vonat üres volt, mondhatnánk kihalt. November vége volt, a robotok oroszul fecsegték, megpróbálták felidézni az egykori regény alakjait. *Olvadásos nap volt, reggel kilenc óra felé, de annyira nyirkos és ködös volt az idő, hogy alig akart kivilágosodni.* És ekkor felszállt a vonatra valaki, aki nem szerepelt a regényben.

„Ilyenekkel szórakozom, néha, ha visszakapom az agyamat. Ilyen irodalmi játékokkal. Nem tudom, van-e értelme ennek. Manapság senki sem foglalkozik Dosztojevskijjel. Már egyáltalán, ha tudom, hogy mivel foglalkoznak. És persze vonatok sincsenek, nincsen szükség rájuk. *Ennél többre nekem nincs szükségem,* mondta Pilátus Jesuának a Mester és Margaritában, mikor a Megváltó biztosította őt, hogy mégsem volt kivégzés. *Bólse mnye nyicsevo nye nuzsná.* Nekem, az orosz irodalom szerelmesének csak a Duna-part maradt, ahová időnként kísértálok. Nézem a befagyott folyót, a néptelen hidakat, és azt képzelem, hogy a Névát látom. A túlparton nem a Parlament van, hanem a Péter-Pál erőd, és ha bekanyarodok egy mellékutcába, hamarosan meglátom az oroszországi hidat, melyen Raszkolnyikov igyekezett az uzsorásnő háza felé.

De erről szó sincs. Nincs Néva, nincs Pityer, de Budapest sincs. Hiába képzelnék Krúdyt, Szindbádöt, ahogy csörtet a sötétben a jégtáblákon át a Margit-szigetről Óbudára. Mert őt is szerettem. Hiába. Nincs Budapest! Ezt bátran kijelenthetem. No, legalábbis az a régi, az megszűnt. Van helyette ez az új... Hogy miért? Mert elérkezett a Kánaán. És kiirtottuk a fiatalokat, mert nem volt szükség rájuk. De Te, késői olvasóm, ezt bizonyára jobban tudod énnálam. Igazából a robotizációval kezdődött, hogy minden termelő- és kutatómunkát a robotok végeztek. Meg persze a végtelenítéssel a fordulat évében. Ez úgy történt, hogy géntechnológiával megoldottuk a háromszázötven éves életkort minden ember számára. A fordulat évében, 2038-ban minden hatvan év feletti embert véglegesítettek. Nem öregedtek tovább. *Végleg végtelen,* ez volt a jelszó, ez ömlött a holografikus felületekről az utcákon, az éterben, a laptopokról, mindenütt. A fiatalokra nem volt többé szükség. Nem születtek

elegen, és csak zavart okoztak az örökös szerelmi nyavalygásaikkal. No, ha már egy sem lesz közülük, akkor állítólag visszakapjuk majd mi is a régi ifjonti figuránkat. Majd megint nyavalyogni fogunk, rajongani és verseket idézni. Nem tudom, hogy képzelték az okosok, akik kifundálták, mert jelenleg nem találkozom senkivel. Mindenki bezárkózott. Otthon ülnek a meleg lakásban, és pornót néznek, vagy zabálnak. Génmódosítással el lehet érni, hogy folyamatosan ürítsen az ember, így permanens étkezés lehetséges. Ezek a zabagépek csak estére kapcsolnak ki, nyolc órát alszanak, aztán folytatják... Fúj. Persze, aki ennyire öreg, mint én, annál ez veszélyes játék, mint ahogy a pornófilmnézés is, vagy a szeretkezés a másodgenerációs robotcsajokkal. Talán majd, ha újból fiatal leszek... Amúgy tegnap beállított egy barátom hologramképe, és a régi barátnőiről mesélt. A letűnt ifjúságról. Vége, barátom, mondtam neki, felejtsd el. Egyébként minden irányítva van, központilag. Kevés az ember.

A fordulat előtt a jólét, a termelés már-már az egeket verdeste. Bevezették az alanyi alapon járó bért mindenkinek, kivétel nélkül, akár dolgozott, akár nem. Így már nem volt értelme dolgozni, de munkalehetőség is mind kevesebb adódott. A robotok munkálkodtak helyettünk. Robotok dolgoztak a gyárakban, a földeken, a föld felett, a víz alatt. Kitért az örök béke, mert háborúnak nem volt értelme többé. Csak a fiatalok ellen. Nekem is van kilövési engedélyem. Elég jól lövök, de tegnap valamiért megremegett a kezem. Fiatal lány volt, és én valahogy megsajnáltam... eltűnt a híd alatt, nem mentem utána.

Hamarosan elérkezett az a pillanat, amikor a robotok gyártották a robotokat is. És nem csupán reprodukálták önmagukat, egyre fejlettebbeket gyártottak, és egy idő után, amikor a fiatalok jelentős részét – ezeket az örökké lázongó és rajongó marhákat – már sikerült kiirtani, a robotok új játékokat eszeltek ki saját maguknak. Ez a fejlődés újabb lépcsője volt, mint ahogy az is, hogy emberi alakot tudtak felvenni, és így csalni kelepébe az ifjakat, akiket vagy megöltek, vagy sterilizáltak. Hogy ne szülessen többé ember a földön. Minek is? Ha minket klónozni lehet, ha megkapjuk majd a régi agyunkat újra. Örök élet... Erre várt az emberiség sok ezer éven át, és most megkapta.

Nekem sem sok minden hiányzik, főleg akkor, amikor nincs agyam. Ha visszakapom, akkor szívesen fecsegnék irodalomról, és titokban – ezt még magamnak sem vallom be lelkiismeret-furdalás nélkül –, egyszóval titokban néha eszembe jut a feleségem. Régen halt meg, még a fordulat előtt. Szép volt és fiatal, olyan fiatal volt, amilyenek mi leszünk mindnyájan, az ígéret szerint, nemsokára. De addig néha nosztalgiazom, és azt képelem, hogy valaki felszáll a Varsó–Pétervár vonatra. Egy nő, aki nem volt beleírva a regénybe. Ez a nő, az én feleségem, kedvesen rám mosolyog majd, kezünk és szánk összeér, és én egy pillanatra megértem, miért jó fiatalnak lenni. És nem kapnak el minket a Miskinnak és Rogozsinnak álcázott robotok, és nem visznek el sterilizálni. Nem, mindez rossz álom csupán. Felébredünk, s a budapesti hidak megint tele lesznek emberekkel, nyüzsgönek és dudálnak az autók, zene szól valahonnét messziről, s mi színházba megyünk. Az előadás vidám lesz, a szünetekben én peracet veszek, ő pedig boldogan majszolja. É arra gondolunk, hogy a darab után hazamegyünk és öt gyerekünk lesz...”

– Na, ezt a marhaságot elégetjük – mondta K2/14, aki unalmában időnként Rogozsint játszott. Pontosabban nem is mondta, csak sugározta a Miskin képében ténfergő K2/327-nek, az egykori irodalomtanár feljegyzéseire mutatva.

Miskin megértően bólintott:

- Semmi szükség emberi reprodukcióra, mikor itt vagyunk mi.
- Mi sokkal jobban tudjuk magunkat reprodukálni – bólintott Miskin.
- Tökéletesebben, barátom, sokkal tökéletesebben. Nem is tudom, mi szükségünk van

egyáltalán ezekre a humanoidokra. – És itt megvakarta volna a fejét, ha lett volna neki. Persze Rogozsinnak volt, és tulajdonképpen meg is vakarta.

Ekkor állt meg a vonat. S az ajtónyílásban feltűnt valaki. Egy nő, akit korábban soha nem láttak. De majdnem olyan szép volt, ha nem szebb, mint Nasztafszja Filipovna.

Patkányként élek, patkányként fuldoklok. Időnként előbújok a csatornából, némi élelem után kutatva, de a múltkor is rám lőtt valaki, a sarkon pedig regényalakok tűntek fel, alig bírtam visszamenekülni a föld alá. A regényalakok nem szeretnek utánunk mászni, félnek, hogy összepiszkolódnak a ruhájuk, s könnyen felismerik őket.

Hogy azt írtam, utánunk? Nos, igen. Vagyunk itt még néhányan. Nem sokan, de élünk. Nem adjuk fel, mindennap felmegyünk, megpróbálunk kaját szerezni, de nem sok sikerrel. Idelent viszont alakul a nagyterem, ahol többen is elférünk, s már hűtőnk is van, csak az áramellátás akadozik kissé, de legutóbb Újpestről betoltak egy agregátort, így ez is megoldódni látszik. Ezer szerencsénk, hogy nem másznak utánunk... Talán mégis rossz a program, mégis elszűrtak valamit, valakik valamikor. Hiszen mibe telne más alakban lejönni ide, és kifüstölni minket? Ha regényalakokká váltak, biztosan átváltozhatnak vaddisznóvá, vagy patkánnyá. Vagy lehet, hogy tetszik nekik ez a forma? Hiúk lennének? Legutóbb is erről beszélgettünk Bandival. Ő itt a legidősebb, ő jött le először a föld alá. Most éppen egy százéves konzervet kapargat a késével... Közben rám pillant, és ezt mondja:

– Én még emlékszem a feketékre.

– Nem értem. Micsodákra emlékszel?

– Feketékre. Barnák is voltak köztük, de a legtöbb fekete színű. Szerintem, te már nem láttad őket.

Intek a fejemmel, hogy nem, de a félhomályban nem látja. A mocskos víz közben csöpög a fejünkre, a lábam mellett pedig elsuhan egy patkány.

– Szóval nem emlékszel. Pedig rengetegen voltak, a század eleji kormányok velük akarták megoldani a népesedési problémákat.

– Mi lett velük? – kérdem, de válaszra már nincs idő. Futni kell, rohanni, mert felülről bedobtak egy könnygázgránátot. Mert ha a ruhájukat féltik is a nyavalyások, a tervüket azért nem adták fel. Hogy mi ez a terv? Hogy megölnek mindnyájunkat, egy-két kivétellel. Azokat aztán sterilizálják, kísérleti nyúlak használgatják őket. Ezért dobták a könnygázt. Hogy hátha kiugrunk a bokorból, illetve a csatornából. Mi viszont rohanunk, akár a nyulak, bár hozzáteszem, hogy ezt a fürge állatot csak hírből ismerem. Idelent nincs más csak patkány és csótány meg mi.

Száguldunk hát, csobban a víz, repül a gránát. A sarkon elágazás, balra fordulunk, oda nem jön utánunk a füst. S ha igen, közel a Duna. Ott szellőzik a csatorna... lihegek, azt hiszem megúsztuk, mikor éles fájdalmat érzek a jobb bokámban. Fekszem a földön, fölöttem Bandi. Engem néz, face to face. Eltörött a bokád, ezt mondja.

– Azért jó, hogy halljuk a hangjukat odalentről – mondta K_{2/14}, ezúttal Julien Sorel figurájában.

– Rogozsin jobban állt neked – jegyezte meg K_{2/327}, aki megmaradt Miskinnek.

– Nem bírod, hogy csinosabb a képem, mint a tiéd – felelte az előző robot.

– Naná, hogy féltékeny vagyok – nevetett Miskin, és elkezdett átvedleni Mathilde alakjába. Először a lábaira tekeredett szoknya, és a cipője változott meg, így haladt a metamorfózisa egyre följebb. Végül csak a Miskin fej maradt kialvatlan szemekkel és kecskeszakállal.

– Hülye egy játék ez – vélte Sorel. – Mikor igazi ember már alig akad, akkor minek csináljuk?

– Vannak még, kedvesem, főleg a föld alatt, rengetegen vannak – suttogta Mathilde, és gyengéden beleharapott Julien fülébe.

– Ok, hogy szexelni akarsz, de akkor miért a vonaton utazunk? – kérdezte az ifjú, és máris ott találták magukat Mathildék házában. Julien az erkélyen mászott be, szokás szerint az éjsötétjében. Mathilde, akinek most már Mathilde feje volt, a boldogságtól remegve várta, de azért valami szöveget ütött a fejébe.

– Az a nő mit keresett a vonaton a múltkor? Csak nem téged keresett?
És tőkön rúgta az elképedt Sorel.

Jobb is nem kimenni az utcára. Soha nem tudni kikkel találkozol össze, mily abszurd regényfigurákkal hoz össze a sors. Azt hiszed, joviális öregúr ül veled szemben a kerthelységben, a szőlőindák árnyékában hűsölve, mikor kiderül, hogy Szindbád az, egy hajdani magyar színész alakjában, s mire ijedtedben, vagy csupán mérgebben távozni készülsz, már át is vedlett mondjuk Bovárynévá, és szerelmi ajánlataival ostromol. Engem, a százegy esztendőst! És, ha nem tetszik nekem a nő, akkor elviszik az agyamat. Azt mondják, reparálni kell. Olyankor hirtelen elveszítem az eszméletem, és soha nem tudom, hol térek magamhoz újból. Sokszor a régi házban találom magam, egy ötlakásos téglalakú épület földszintjén, máskor meg máshol. És néha azt hiszem, én képezem őket, Miskint és Rogozsint, amint először találkoznak a Pétervár felé haladó vonaton november vége felé. De holnap állítólag visszafiataltanak majd. Holnap egy olvadásos napon, amikor a ködtől és a párától úgy tűnik majd, mintha a nap soha nem akarna felkelni.

– Honnan tudod, hogy eltörött? – kérdeztem ijedten és ráállok. A fájdalom nem szűnik, de tudok járni. – Ha járni tudok, nem törött el – mondom reménykedve, de Bandi nem hisz nekem.

– Támazkodj rám, és ne lépj a sérült lábadra. És főleg: bízz bennem!

Mást úgysem tehetek, gondolom, miközben fél lábon ugrálok. Orromban csatornabűz keveredik Bandi hónaljának áporodott szagával. Már évek óta élünk itt parfüm, dezodor nélkül, igazán megszokhattam volna már. Ki tudja, meddig ugrálunk, a levegő azért egyre tisztább, lassan világosodik is, feltűnik a csatorna vége. Ott hullámzik a Duna, az Ister, az ősi folyó. Látott szarmatákat, rómaid, hunt; látta az Árpádokat, forradalmakat és békeidőket. És ezt vajon látja-e? Ezt a föld alá szorult emberhez méltatlan életet?

Nincs sok időm gondolkodni. Bandi neki dől a falnak, azt hiszem, pihen. Egyszerre csak megnyílik, mint a mesében. Mögötte őrült világosság. Oda lök be Bandi, bezárul mögöttem a fal és én vonyítanék, nyüszi tenék a félelemtől, ha még jönne ki hang belőlem egyáltalán.

– Honnan tudjam? – jajgatott Sorel, mert fájt neki a férfiasságára mért rúgás. – Nem volt beleírva a regénybe!

– De nem is robot volt! És pillanatok alatt felszívódott! – dühöngött Mathilde. – A nevére csak emlékszel? – kérdezte még mindig roppant mérgesen.

– Azt hiszem – vont a vállát Julien –, Nasztaszja Filippovnáknak hívják.

– Nem Anna Kareninának? Úgy emlékszem, annak a nőnek több köze volt a vonathoz.

– Lehet – felelte Sorel. – De nem mihozzánk.

– Az most mit is jelent? A mihozzánk?

– Hát csak, hogy nem Miskinhez. És nem Rogozsinhoz.

Fémkarok ragadnak meg, azt hiszem itt a vég. Csak a szívem dobogását érzem, félek, hogy idő előtt infarktust kapok, mert hátha... Hátha nem sterilizálni visznek, hátha nem a

szívemet kitépni. Mert ezek az alakok itt nem hasonlítanak a regényhősökre. Ezek olyan vegytisztán régimódi robotok, ahogy a képregényekben képzeltek el őket sok évvel ezelőtt. A csatornában láttam egyszer olyat, véletlenül tévedtünk be egy földalatti raktárba, poros polcokon halmozódtak a penészes újságok, egérürülékek és pókhálók között. Akkor lapoztam bele...

Ezek itt most tükre úgy néznek ki, csak szemük nincs, viszont sok karjuk van. És oly gyengéden bánnak velem, hogy kezdek elérzékenyülni... Már nem gondolom, hogy bántani akarnak. Kerekas ágyon tolnak egy csillogó-villogó folyosón, az egyik robot a hasából húz elő egy röntgenképet a bokámról – biztos a fejében volt a röntgen, ha fejnek lehet egyáltalán nevezni azt a valamit a törzse felett –, és kristálytisztá hangon ezt mondja:

– Nem kell megműteni, de eltörött. Kapsz egy fekvőgipszet, meg mankókat. És itt kell maradni velünk legalább egy hétig. Nem fogsz unatkozni, hidd el.

– Bólintok, és közben folyamatosan álmélkodok. Üldöztetésben nőttem fel, azt hittem, a robotok csak regényhősökként tűnnek fel, és félni kell tőlük. Menekülni, ha meglátom őket, rohanni, csatornába ugrálni, mert oda nem jönnek utánunk. És akivel nem találkozunk odalent legalább három napig, azt biztosan levitték sterilizálni, vagy egyszerűen megölték. A holttesteket groteszk és aljas módon a Dunába dobták, ugyanúgy, ahogy több mint száz évvel ezelőtt a nyilasok a zsidókat. Erről Bandi mesélt nekem először, és aztán abban az elhagyott könyvtárban találtam róla feljegyzéseket, ahol a képregényeket is megleltem.

Szóval, hogy minket, fiatalokat meg akarnak ölni. És nem csak a robotok, hanem azok az öregemberek, akik manapság uralják a földet ezeknek a szarházi pléhdobozoknak a segítségével. Kilövési engedélyük van, egyszerűen vadásznak ránk. Kata is ki tudja, hogyan úszta meg legutóbb, amikor az a vén fasz ráemelte a puskáját. Azt mesélte megremegett a cső, s a bizonytalanságnak ez a pillanat elég volt neki arra, hogy besurranjon a híd alá, s eltűnjön egy csatorna nyílásában. Vajon látom-e őt valaha?

Míg ezeket gondolom, gondos gépkezek gipszelik a lábam, középen egy vágást hagynak függőlegesen, hogyha dagadna, lehet rajta lazítani, mondják. Meg kell várni, csökkenjen a gyulladás, ha szerencsém van, egy-két nap, modern módszerekkel le lehet rövidíteni a gyógyuláshoz szükséges időt.

Miért akarnak meggyógyítani? Hogy aztán végezzenek velem? Leúsztassanak a Dunába, mint ezer meg ezer sorstársamat? Arra gondolok, nincs veszíteni valóm. Rákérdezek.

– Miért akartok meggyógyítani?

Nem felel mindjárt, de olyan hangot ad, mintha röhögne. Nem humanoid az istenadta, de azért mindent tud. Egyre kivehetőbben röhög, szinte vinnyog.

– Jó dolgod lesz, hidd el nekem. – Ezt mondja és betol egy szobába. Odabent nyoma sincs a kórházi hangulatnak. Tágas helyiség, szép bútorok... Hasonlókat eddig csak magazinokban láttam. És egy ágy, rajta egy nő, félig ül, térdére támaszkodva... Egy ismerős nő! Becsukom a szemem, hátha álmodom. De nem. Kata az, az én egyetlen szerelmem.

– Frissíteni kéne a programokat – mondja Julien ezúttal Rogozsinként. – Azért van ez a sok keverés.

– Nem értem – feleli Mathilde–Miskin. – Belénk táplálták az összes klasszikust, nem?

– Így igaz. De mégis, valamiképpen hibák adódtak.

– Talán azért, mert nem csak azokat a mondatokat mondjuk. Mert önálló életünk van.

– Ez lehet az egyik ok – bólintott Rogozsin és köpött egyet. A vonat nagyot rázkódva megállt. – De lehet más is. A feldolgozások szintén bezavarhatnak.

– Például?

– Például Robinson történetét megírta egy francia író is, sok száz évvel Defoe után és egészen más karakterisztikával.

– És a Félkegyelmű? Meg a Vörös és fekete?

– Ott a filmes adaptációk kavarhatnak be.

– Más ok nem lehet? – kérdezte Miskin. – Én például sokkal jobban érzem magam Mathilde-ként.

– De lehet más is – felelte Rogozsin és megbökte Mathilde karját. – Odanézz! Már megint felszállt ide az a nő...

– Nasztaszja Filippovna?

– Igen... nem. Ez most sem ő!

S mindketten az ajtón belépő karcsú alakra bámultak. Tényleg nem Nasztaszja volt.

Elaltattak. Most kiveszik az agyam, most megfiatalítanak. Most megint tizenennyolc leszek, friss és életerős. Vágni fog az eszem, izzók lesznek a vágyaim, s ha berúgok a benyakalt szeszekről, délután már rohangászni fogok egy focipályán, vagy kedvesem kezét fogva andalgok a Duna partján. És megint a régi házban ülök majd a kertben, a cseresznyefa alatt, amit én ültettem egykor. Sütni fog a nap, és hozzám szaladnak a gyerekeim, mert akkor újból huszonnyolc éves leszek... és az unokák a vállamon ugrálnak majd... Mikor ötvennyolc éves leszek... és akkor majd...

– Anna Karenina! – kiáltott fel Miskin.

– Te most nem jöhetsz ide! – tüzelt Rogozsin. – Ez nem a te regényed! El kell tűnnöd innen, de azonnal!

A nő nem szólt, csak erotikusan megnyalta a szája szélét.

– Mivé kellene változnom, szerintetek? – kérdezte.

– Még Nasztaszja sem jó! – mérgeskedett Rogozsin tovább. – A történet szerint Lebegyev itt a harmadik utas! Ha velünk akarsz maradni, azonnal légy Lebegyev!

– Nye mozná – felelt a nő és szélesen mosolygott.

– Pácsemű? – dühöngött Rogozsin. A hajszálai az ég felé meredtek az idegességtől.

– Mert – sóhajtott Anna – mert Annuska már kiöntötte a napraforgóolajat.

Ezt álmodtam, mikor felébredtem. Végigsimítok a testemen. Rugalmas, izmos karok, hasam feszes, egy csepp hár nincs rajta. És a hajam... A hajam újra kinőtt, erős és göndör, akárcsak régen. Megtörtént a fiatalítás? Végleg végtelen, ezt ígérték. De mi lesz az emlékeimmel? A feleségemmel, akit nem láthatok soha többé? Nősüljek újra? Felejtsem el az asszonyt? Gyermekem anyját? És ha igen, az új feleségem sem fog megöregedni? Nem fogjuk egymást megenni?

Kinézek az ablakon. Otthon vagyok, nem a kórházban. Na, és ezt ki tudná megmagyarázni? Itt lakom most, fent a várban. Kisétálok a Halász bástyához. Gyönyörű, napsütéses idő van, de odalent jégtáblák úsznak a folyón. A szél azért hideg, megigazítom a sálam. A Hilton szálló mögött kis kinyitható széken humanoid robot. Ismerem, csak nem jut eszembe, melyik regényből... Jegyeket árul a bástya sétányra. Idillikus kép, galambok, sirályok röpködnek mindenütt. Szélvédett helyet keresek, beállok a Mátyás templom mögé. Ekkor tűnik fel a sarkon két öregember, puskával a vállon. Érdeklődve nézem őket, hátha ismerősök? Meg kellene mutatni neki, milyen fiatal lettem. Eldicsekedni... Kilépek a templom takarásából, intek nekik. És akkor a legnagyobb meglepetésemre, szinte egyszerre rántják le a hátukról a puskát és célba vesznek. Engem!

Villámcsapásként fut át rajtam a felismerés: ezek azt hiszik, hogy fiatal vagyok! Pedig... visszaugrom a templom mögé. Mintha egy sírfeliratot látnék, s bármennyire zaklatott idegállapotban vagyok, elolvasom. Ez áll rajta: Csak a teste...

- Hogy kerülsz ide? – kérdezem Katát, mikor az első ámulatból magamhoz térek.
- Ahogy te. Idehoztak.
- De... miért...? – dadogok.
- Szükség van ránk – feleli ő, és a robot, amelyik betolt ide, helyeslően morog.
- Mit morogsz?! – szólok rá idegesen, mert már nem félek tőlük, inkább csak bosszantanak. Bosszant a mesterséges környezet, az álfények, a fehér és steril világ.
- A duruzsol kedvesebb szó – feleli a pléhtömeg.
- Hú, de érzékenyek lettetek – élcelődök, és rápillantok Katára. Veszi a lapot, felszabadultan nevet.
- Majd a barátnőd elmondja, hogy mit akarunk – „duruzsolja” a Mikrobi. Vajon ez a szó honnan van? A múlt homályából bukkant elő, agyam elfelejtett, mélyebb rétegeiből... De nem érek rá ezen tépelődni. Mikrobi kigurul, Kata pedig ideül mellém. Kedvesen néz, és lassan gombolni kezdi a blúzát. De én nem vagyok abban a helyzetben...
- Szeretkeznünk kell. Ezt akarják.
- Filmre veszik? – rökönödök meg.
- Dehogyan – feleli, és kibuggyanó keblére helyezi a kezem. – Gyereket akarnak tőlünk.
- Mi a fene? – de nem sokáig viaskodom rohanó és ijedt gondolataimmal. Kata annyira vonzó... Megadom magam! Lassan beleül, és ütemesen ringani kezd. Már majdnem a csúcson vagyok, amikor valaki hirtelen beszáguld közénk, és lerángatja rólam Katát. A dolog hihetetlen gyorsan történik, a lány sikoltozik, csapkod, én a levegőbe élvezek, a lámpák közben hol kialszanak, hol felvillannak, és én csak azt látom, hogy egy köpcös emberke az, fekete, göndör hajjal és mélyen ülő, ijesztő szemekkel. Majd kintről robbanások hangját halljuk, az épület lassan megremeg, s mintha süllyedne is. Kata gyorsan öltözik, gyere, kiáltja nekem, és ráállok a lábamra, s mintha csoda történt volna, nem fáj. Mondták ugyan, hogy kapok valami gyorsító forrasztót, de, hogy ez ennyire hamar történik... Kata már mosolyog, futunk kifelé, még látjuk, hogy a köpcös emberke lézerpisztollyal lövi a guruló robotokat.
- Android – suttogja Kata. – Jelenleg Rogozsin, Dosztojevszkij Félkegyelműjéből, de ki tudja, mi lesz belőle egy perccel később?

Egy fal mögé ugrunk, szívünk hevesen ver. Onnan pislogunk kifelé. Egymásnak estek a robotok? A régi és az új generáció? Akkor talán van még remény számunkra is. Nem kell többé a föld alatt élnünk. Csak meg ne találjanak bennünket!

Pislogok kifelé, a nem emberszabásúak pléhdobozai egymás után olvadnak el a lézerpisztoly lövései nyomán. Reménykedek, hogy talán az androidot is kilövi valaki... És, ha mind elpusztul, megmenekülhetünk... De a régi típusúak, úgy tűnik, tehetetlenek. Már-már azt hiszem, itt a vég, amikor lépéseket hallok a hátunk mögül. Megfordulok, és egy nőt látok érkezni, sárkányfogaton. Először azt hiszem, megőrültem! Hogyan férnek be ide ezek a férgek? És ki lehet...

Kata ijedtem kapaszkodik belém, és a fülembé súgja:

- Ő is a Félkegyelműből van!

De én megrázom a fejem. Mert lehet, hogy egy pillanattal az előbb, még az volt, egy ál Nasztaaszja Filippovna, de amint kiszállt a hintóból, rögtön átváltozott. Médeia az, a boszorkány! Ő az, aki varázserejével fiatalítani tud, de ölni is. Meggyilkolta két gyermekét, sokakat megmérgezett, és ő az elíziumi mezők királynője. De az egész annyira képtelennek tűnik, a mai nap történései, az elrablásom, gyógykezelésem, szeretkezés Katával, a robotok harca, hogy elnevetem magam. Szívből kacagok, szerelmemre is átragad, nevetünk, harsogunk, rázkódunk, könnyünk is kicsordul. Földön fetrengünk, rángatózunk...

Mikor magamhoz térek, fekszek a földön, felettem Bandi. Kés van a kezében. Mintha szűrni akarna vele...

- Mi van? Hol vannak a robotok? – kérdezem.

- Miféle robotok? – kérdez vissza. Álmodtam az egészet? Nem gyógyítottak meg, és nem szeretkeztem Katával. A lábam sajog ugyan, de lassan magam alá húzom.

- Nem voltak robotok most sehol – mondja ő, és megnyomja a most szót. – Viszont elvesztetted az eszméleted néhány másodpercre, és én közben ráébredtem, ki vagy te valójában. – És magasra emeli a kést. Tudom, hogy időt kell nyernem.

- Honnan jöttél rá? – érdeklődöm, és megmozgatom a bokámat. Már nem fáj. Jó munkát végeztek a fiatalítással.

- Megláttam a heget az arcodon. Még maradt mögötte néhány ősz hajszál. Áruló vagy! Beférköztél közénk, hogy... – Nem tudja folytatni, mert amint lehajol, hogy leszúrjon, kirúgom a lábát. Rájött, hogy megfiatalítottak. Hogy én nem az vagyok, aki voltam. Hogy nem vagyok közülük való. Hogy csak azért menekültem le ide, mert tévedésből rám is elkezdtek vadászni. Hogy nincs már életem odafönt, de idelent sem. Futok, s nekiszaladok a rácsnak. Itt a kivezető nyílás a Duna felé. Erős vagyok, mint a bivaly, egy mozdulattal rántom szét a vashuzalt. Kipréselem magam, és ráugrok egy jégtáblára. Remélem, nem látnak meg a partról. Ha igen, akkor úsznom kell a jeges vízben. És akármennyire fáj majd, akárhogy érzem a hideg túsúrásokat a bőrömon, nem érzem majd, mert örökre megfiatalítottak. És talán meghalni sem fogok, de magány lesz a sorsom egy örökkévalóságig. Hacsak nem lelek hozzám hasonlókra egyszer... akik szintén nem tartoznak sehová, se az öregekhez, sem a fiatalokhoz, sem az alakjukat örökké változtató ostoba robotokhoz. És talán találok egy szigetet, egy új Adakálét, egy új Senki szigetét, ahol megnyugvásra lelhetek ebben a furcsa világban.

- Tanulságos történet volt – mondta Rogozsin, vagyis K2/14, és két ujjával összecsapott a falra vetített képet.

- Nem értem, mi ebből a tanulság? – kérdezte kissé ingerülten Miskin, vagyis K2/327, és újfent Mathildévé változott.

- Nem is értheted a beszűkült női agyaddal – morgott kedvesen Rogozsin, immár Sorelként. – Hiszen mindig csak szeretkezni akarsz – és lerántotta Mathilde-ről a szoknyát.

- Ha ez egyetlen jó, amit az emberek kitaláltak – nyújtózkodott kéjesen a nő. – De mi a tanulság?

- Tulajdonképpen semmi – felelte Rogozsin-Sorel, és benyúlt Mathilde lába közé.

- Hacsak az nem...

- Hogy – nyögött a nő –, hogy micsoda?

- Hogy, ha így egyenként fiatalítjuk őket, akkor szépen kinyírhatják egymást, de meg is léphetnek. Elmenekülhetnek jó messzire, és új életet kezdenek nélkülünk. És a végén mégiscsak ők győznek.

- Ez ijesztően hangzik – ült fel K2/327, és összeszorította szép Mathilde lábait. – Mit tehetünk?

- Lehet, hogy semmit... illetve egy dolgot biztosan.

- Vagyis?

- Vagyis minden könyvtárból száműzni kell Az öreg halász és a tengert. És a Santiagóvá változó androidokat mind meg kell semmisíteni.

- Azért, mert azt mondják...?

- Azért – bólintott Sorel.

- Hogy is volt az a mondat pontosan?

- Vigyáz, Mathilde, a kimondott szónak varázsereje van.

- Akkor ne beszéljünk róla – felelte a nő, és magára rántotta a férfit.